

Колядич О.І.,

канд. екон. наук, доцент,

Погорелов С.Б.,

старший викладач,

кафедра історії та теорії господарства,

ДВНЗ «Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ЗАЙНЯТОСТІ ТА БОРОТЬБИ З БІДНІСТЮ У СТРАТЕГІЇ «ЄВРОПА-2020».

Розглянуто загальні інституціональні орієнтири розвитку Європи, визначені у стратегії «Європа-2020». Акцентовано увагу на пріоритетах розвитку сфери зайнятості та боротьби з бідністю.

Рассмотрены общие институциональные ориентиры развития Европы, определенные в стратегии «Европа-2020». Акцентировано внимание на приоритетах развития сферы занятости и борьбы с бедностью.

The general institutional guidelines for the development of Europe as defined in the strategy «Europe 2020». The attention is focused on the development priorities of employment and poverty reduction.

Ключові слова. Євроінтеграція, соціальна злагода, зайнятість, боротьба з бідністю, розумне зростання, стійке зростання, соціально інтегроване зростання, ринок праці.

Ключевые слова. Евроинтеграция, социальное согласие, занятость, борьба с бедностью, разумный рост, устойчивый рост, социально интегрированный рост, рынок труда.

Keywords. European integration, social cohesion, employment, the fight against poverty, smart growth, sustainable growth, inclusive growth, labor market.

Вступ. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС окреслило свідомий вибір української влади на користь розвитку України в рамках європейської цивілізаційної моделі. За цим документом наша країна має тісніше інтегруватись у політичне життя Європи та увійти до європейської Зони вільної торгівлі. У ширшому розумінні ця угода претендує на символ переломного моменту на шляху до української мрії євроінтеграції. У цьому відношенні доцільним є ознайомлення з довгостроковими планами розвитку Європи, особливо у сфері зайнятості та ініціативами щодо боротьби з бідністю, проблемами більш ніж актуальними для українського суспільства.

Фундаментальною основою євроінтеграції у ХХІ ст. є досягнення стратегічних цілей, пов'язаних із формуванням у Європі найкращої у світі конкурентної і динамічної знаннєвої економіки («knowledge-based economy»), яка забезпечує стале економічне зростання, створення більшого числа привабливих робочих місць і соціальну злагоду. Ця стратегія в новому сторіччі послідовно втілюється у життя через реалізацію десятирічних стратегій — «Лісабонської» [1] (2000—2010) і нинішньої [2] — «Європа 2020» (2011—2020).

Фактично обидві ці стратегії — етапи реалізації однієї нової постіндустріальної соціально-економічної парадигми, названої «знаннєва економіка». Як зазначає Ю.М. Бажал, «Основним концептуальним змістом даної категорії є позиціонування ресурсу знань не галузевим явищем, а основним фактором економічного зростання країни» [3, с. 11]. Ідеєю, яка покликана конструювати парадигмальну матрицю «знаннєвої еконо-

міки» є усвідомлення, що в постіндустріальному світі спроможність суспільства до генерації нових знань і подальшої їх комерційної реалізації стає вирішальною для забезпечення конкурентоспроможності та сталого економічного зростання країни.

Постановка завдання. Метою статті є визначення найвагоміших стратегічних планів та ініціатив ЄС у сфері зайнятості та боротьби з бідністю як орієнтирів розвитку соціально-трудової сфери України.

Результати дослідження. Лісабонська стратегія (*Lisbon Strategy*) створення динамічної й конкурентоспроможної економіки, що базується на знаннях, як відомо, була прийнята Європейською Радою в березні 2000 р. і розрахована на десятирічний період. Її стратегічною метою було створення найбільш конкурентоспроможної у світі й динамічної економіки, що базується на знаннях, здатної до стійкого економічного зростання при нарощуванні кількості і поліпшенні якості робочих місць і забезпеченні більшої соціальної згуртованості. Досягнення цієї мети передбачало загальну стратегію, спрямовану насамперед на перехід до економіки і суспільства, що базуються на знаннях, за допомогою поліпшення політики інформатизації та політики в галузі досліджень і розробок, а також шляхом активізації процесу структурних реформ у напрямі конкурентоспроможності та інновацій [4].

Реалізація Лісабонської стратегії на практиці виявилася дуже непростою справою і наштовхнулася на численні перепони. Як наслідок, у середині десятирічного терміну її реалізації, тобто в 2005 р., Лісабонську стратегію було оновлено шляхом ухвалення Партнерства заради зростання та зайнятості і доповнення його Програмою дій Союзу, а також відповідними національними програмами в цій сфері [5].

Проте, незважаючи на масштабні заходи щодо активізації процесу реалізації Лісабонської стратегії, було досягнуто лише часткового прогресу. При цьому головні завдання стратегії станом на кінець періоду її дії так і залишилися нереалізованими.

Природно, що невдача у здійсненні багатьох ключових цілей Лісабонської стратегії не могла бути не врахована при розробленні нової стратегії розвитку ЄС «Європа 2020», узгодженої в березні 2010 р. [6, с. 1—7, 10—11] і формально схваленої в червні 2010 р. на засіданні Європейської Ради в Брюсселі [7, с. 1—4, 11—12]. Ці заходи доповнюються національними зусиллями у формі національних програм реформ (*National Reform Programmers*).

Ця десятирічна стратегія формувалася в умовах розгортання економічної кризи 2008—2009 рр. і тому вона позиціонується як відповідь на виклики цієї кризи. Під час оголошення стратегії «Європа 2020» на початку березня 2010 р. зазначалось, що внаслідок кризи наполовину зменшився потенціал ЄС до зростання і наголошувалось на тому, що без реформаторських дій у кінці нинішнього десятиліття Союз матиме дуже низький рівень цього потенціалу. Серед наявних проблем особливо виокремлено проблему старіння населення: до 2020 р. людей працездатного віку поменшає на 2 млн осіб, кількість тих, кому за 60, збільшиться вдвічі порівняно з 2007 р., а також проблему відставання Євросоюзу від своїх головних конкурентів — США та Японії за рівнем продуктивності праці.

Тому в новій стратегії передусім зазначається, що європейські країни зможуть досягнути мети, якщо діятимуть спільно як Європейський Союз, а також що розроблена нова стратегія допоможе вийти з кризи сильнішими та зробити економіку ЄС інтелектуальною, сталою та справедливою, що забезпечуватиме високий рівень працевлаштування, продуктивності та соціальної єдності. Наголошувалось, що стратегія «Європа 2020» формує бачення європейської соціальної ринкової економіки XXI ст.

«Європа 2020» встановлює три основні пріоритети (чинники) зміцнення економіки:

— розумне (*smart*) зростання (розвиток економіки, заснований на знаннях та інноваціях);

— стійке (*sustainable*) зростання: створення економіки, заснованої на доцільному використанні ресурсів, екології та конкуренції;

— соціально інтегроване (*inclusive*) зростання: сприяння підвищенню рівня зайнятості населення, досягнення соціального миру та територіальної згоди.

У стратегії «Європа 2020» запропоновано такі *основні цілі*, що їх ЄС має досягнути до 2020 р.:

1. працевлаштування 75 % населення віком від 20 до 64 років;
2. інвестування 3 % ВВП ЄС у дослідження та розроблення (ДР);
3. реалізація концепції «20/20/20» щодо збереження клімату та енергії (включаючи зменшення викидів на 30 % за сприятливих умов);
4. частка тих, хто не закінчує середню школу, не має перевищувати 10 % і щонайменше 40 % молоді повинні мати вищу освіту;
5. кількість людей, що перебувають на межі бідності, має скоротитися на 20 млн.

Ці завдання є взаємопов'язаними та критично важливими для досягнення цілковитого успіху. Щоб забезпечити адаптацію кожною країною ЄС стратегії «Європа 2020» до власної ситуації, Європейська Комісія запропонувала перетворити цілі ЄС на національні цілі та напрями.

Зазначені три пріоритетні напрями стратегії «Європа 2020» не є вичерпними: у стратегії висунуто *сім флагманських ініціатив* з метою надання поштовху прогресу за кожним з пріоритетних напрямів (рис. 1).

Рис. 1. Діаграма флагманських ініціатив з реалізації пріоритетних напрямів стратегії «Європа 2020».

«*Інноваційний Союз*» — ініціатива, покликана вдосконалити рамкові умови та розширити доступ до фінансування досліджень та інновацій з метою забезпечення здатності інноваційних ідей до перетворення на продукти та послуги, що сприяє зростанню та створенню робочих місць.

«*Молодь у русі*» — передбачає підвищення ефективності систем освіти та полегшення виходу молодих спеціалістів на ринок праці.

«*Цифровий порядок денний для Європи*» — спрямована на прискорення поширення високошвидкісного Інтернету та отримання всіх переваг єдиного цифрового ринку для домогосподарств і компаній.

«Ресурсоефективна Європа» — покликана допомогти зменшити залежність економічного зростання від використання природних ресурсів, підтримати перехід до економіки з незначними викидами вуглекислого газу, збільшити використання відновлювальних джерел енергії, модернізувати транспортний сектор і сприяти енергоефективності.

«Промислова політика для ери глобалізації» — має забезпечити покращення бізнес-середовища, зокрема для малих і середніх підприємств, підтримку розвитку потужної та екологічної промислової бази, спроможної конкурувати на міжнародному ринку.

«Порядок денний для нових кваліфікацій і робочих місць» — передбачає здійснення модернізації ринків праці, надання людям можливості отримувати нові знання і навички впродовж життя з метою збільшення можливостей працевлаштування, поліпшення співвідношення попиту та пропозиції на ринках праці, у тому числі через мобільність робочої сили.

«Європейська платформа проти бідності» — покликана забезпечити соціальну й територіальну згуртованість через отримання зисків від економічного зростання та працевлаштування широким верствам населення, надати можливості гідного життя й активної участі в житті суспільства для осіб, які потерпають від бідності та соціального відчуження.

Флагманські ініціативи у сфері зайнятості стали особливо нагальними щодо їх першочергової реалізації. Одна з перших — *«Молодь у русі»* (Youth on the Move), прийнята у вересні 2010 р. у рамках першої складової стратегії — інтелектуального зростання [8], покликана допомогти молодим людям отримати необхідні знання, навички та досвід для того, щоб вони могли легко працевлаштуватись на свою першу роботу. Вона пропонує 28 нових ключових дій, спрямованих на те, щоб освіта та професійна підготовка стали актуальнішими та відповідали потребам молоді, щоб молоді люди використовували можливості отримання грантів ЄС для навчання і підготовки в інших країнах і щоб країни ЄС вживали заходів зі спрощення переходу від навчання до трудової діяльності. Очікується, що через виконання цих дій «Молодь у русі» зіграє важливу роль у досягненні тих цілей, які ставить перед собою Європа до 2020 р., зокрема скорочення частки учнів, що припинили навчання, збільшення частки молодих людей із вищою освітою та зростання рівня зайнятості населення.

Ініціатива «Молодь в русі» зосереджена на чотирьох головних напрямках діяльності: *навчання впродовж усього життя (неперервне навчання), зростання відсотка молодих людей, які здобувають вищу освіту, підтримання освітньої мобільності з посиленням міжнародного виміру, поліпшення ситуації із зайнятістю молоді.*

З часом виникає ще одна ініціатива для молоді, яка є складовою ініціативи «Молодь в русі» — «Можливості для молоді» (Youth Opportunities Initiative). Вона була прийнята у грудні 2011 р. у відповідь на серйозні виклики, які з'явилися або посилилися через затяжну економічну кризу у багатьох європейських країнах [9].

Як і інші ініціативи ЄС у сфері зайнятості, ця ініціатива спирається на міцні партнерські відносини між країнами-членами і Комісією й закликає до узгоджених дій між владою країн-членів, представниками бізнесу, соціальними партнерами та ЄС.

У рамках ініціативи «Можливості для молоді» на найближчі роки поставлено такі завдання та напрями діяльності:

Мобілізація Європейського соціального фонду (ЄСФ) для підтримання розвитку навичок і переходу від навчання до трудової діяльності. Було передбачено співпрацю Комісії з країнами-членами щодо репрограмування та пришвидшення реалізації спеціальних широкомасштабних програм для молоді з використанням прискореної процеду-

ри для модифікації оперативних програм, а також витрати (1,3 млн євро) технічної допомоги ЄСФ на підтримання створення програм учнівства (apprenticeship). Окремо 3 млн євро складають витрати на програми підтримки підприємництва серед молоді.

Підтримання переходу від навчання до трудової діяльності. Згідно цього завдання країни — члени ЄС у співпраці із соціальними партнерами мають прагнути до значного збільшення пропозиції професійної підготовки на робочому місці (учнівства) за умови, що така підготовка надає молодим особам реальні можливості отримання специфічних знань та досвіду роботи й сприяє переходу до стабільніших форм зайнятості. Збільшення пропозиції таких місць принаймні на 10 % протягом поточного року рівноцінне 370 тис. нових місць. Крім цього, комісія повинна суттєво посилити підтримання освітньої мобільності студентів вищих і професійно-технічних навчальних закладів. Спрямовуючи якомога більше фондів на влаштування студентів на підприємствах, Комісія ставила за мету збільшення на 30 % (або принаймні на 130 тис.) кількості таких студентів у 2012 р. через програми Еразмус і Леонардо да Вінчі. На початку 2012 р. Комісія розпочала кампанію з бюджетом у 1,5 млн євро, спрямовану на підвищення обізнаності бізнесу щодо програм Еразмус і Леонардо да Вінчі. Також заслуговує на увагу початок реалізації (з 2012 р.) платформи з підтримання пропозиції та попиту на високоякісні місця стажування, у тому числі панораму ЄС про стажування (EU panorama on trainee-ships), покликану підвищити прозорість умов для стажерів у всьому ЄС. Достатньо перспективною є програма «Гарантія для молоді» з бюджетом 4 млн євро, особливо для тих, хто достроково припинив навчання та професійну підготовку, а також інших вразливих категорій серед молоді. Шість мільйонів євро з бюджету Комісії передбачено для інноваційних проектів і соціальних новацій, що орієнтовані на молодь, яка знаходиться у несприятливому становищі або проживає у депресивних регіонах. І останнє — збільшуються бюджетні асигнування на Європейську волонтерську службу з метою створення тільки у 2012 р. щонайменше 10 тис. волонтерських місць.

Підтримання мобільності на ринку праці. Країни-члени мають надавати специфічні послуги EURES (європейський портал професійної мобільності мережі з укомплектування) та всіляко сприяти тому, щоб робочі місця у загальноєвропейській базі були успішно заповнені молодими людьми. Починаючи з 2012 р. програма «Твоя перша робота через EURES», започаткована Комісією у 2011 р., надає пряму фінансову допомогу для близько 5000 молодих людей у заповненні вакансій в інших країнах-членах протягом 2012—2013 років.

Зміцнення реалізації заходів політики як частини Європейського семестру. Комісія проводитиме подальшу оцінку та аналіз заходів, прийнятих країнами-членами для боротьби з молодіжним безробіттям, і доповідатиме про це неофіційній Раді Міністрів зайнятості та соціальних питань. Комісія надасть конкретні рекомендації країнам-членам щодо заходів боротьби з молодіжним безробіттям у ході двосторонніх контактів під час підготовки програм національних реформ. Молодіжний вимір також висвітлено у спеціальних рекомендаціях для кожної країни-члена, представлених у травні 2012 р. Нарешті, Комісія пропонує країнам-членам обговорити внесення необхідних коректив у національні системи освіти і професійної підготовки в рамках Стратегічної програми Європейського співробітництва в галузі освіти і професійної підготовки (ET 2020).

Ще одна флагманська ініціатива стосовно оптимізації сфери зайнятості — «Порядок денний для нових кваліфікацій і робочих місць» — ґрунтується на Пакеті заходів сприяння зайнятості (ПЗЗ) відновленню економіки зі створенням робочих місць (квітень 2012 р.) [10]. ПЗЗ — це рекомендації Європейської Комісії національним урядам країн-членів ЄС з чітким наголосом на створенні робочих місць і поліпшенні заходів у сфері зайнятості населення.

Підготовлений пакет заходів сприяння зайнятості доповнює пріоритети зайнятості, що визначені в Щорічному обстеженні зростання (Annual Growth Survey), середньостроковими завданнями для країн-членів із досягнення цілей стратегії «Європа 2020» щодо зайнятості до 2020 р. Він ґрунтується на Рекомендаціях у сфері зайнятості, визначає пріоритетні дії, що вимагають особливої уваги в нинішніх умовах, та покликаний відновити довіру серед усіх суб'єктів ринку праці, щоб уможливити проведення необхідних реформ у сфері зайнятості. Отже, цей пакет відповідає на заклик Європейської Ради (грудень 2011 р.) до використання нового підходу управління економікою з ретельнішим моніторингом зайнятості та соціальної політики, особливо тоді, коли це має вплив на макроекономічну стабільність та зростання.

Разом із допоміжними документами цей пакет заходів сприяння зайнятості не лише сприяє впровадженню флагманської ініціативи «Нові кваліфікації для нових робочих місць», але через кращу синергію допомагає реалізовувати інші флагманські ініціативи, зокрема «Європейську програму дій в галузі цифрових технологій», програми «Інноваційний союз», «Молодь у русі», «Індустріальну політику в епоху глобалізації» та «Європейську платформ проти бідності та соціального виключення». Цей документ також показує, як можна мобілізувати фінансові ресурси ЄС, особливо Європейського соціального фонду, для підтримання реформ на ринку праці та збільшення необхідних інвестицій в умовах економічного спаду.

Підтримка створення робочих місць (перша частина пакету) має сприяти зростанню життєздатних видів діяльності, секторів (галузей) і підприємств, особливо малих і середніх. Необхідно вживати заходів для поліпшення ситуації на ринку праці вразливих і соціально незахищених категорій населення, зокрема молоді, жінок, працівників з низькою кваліфікацією, осіб старшого віку та представників меншин. Для реалізації цієї мети було визначено відповідні пріоритети та інструменти.

Стимулювання попиту на робочу силу. Передбачається надання дотацій роботодавцям, які створюють нові робочі місця та приймають на них молодь або довготривалих безробітних. Ефективним інструментом вважається зниження податкового навантаження на працю з найменшими втратами для бюджету шляхом переходу до екологічних податків, податків на споживання або на майно з одночасним моніторингом ефектів перерозподілу доходів. Окрему увагу надано заохоченню та підтриманню самостійної зайнятості, соціальних підприємств і підприємців-початківців. Крім цього розробники пакету посилюють ініціативу перетворення неформальної зайнятості у формальну, а також підвищення «чистої» заробітної плати як ефективний спосіб боротьби з бідністю або заохочення до трудової діяльності.

Використання потенціалу створення робочих місць у ключових секторах. Такими секторами визнано: «зелену» економіку, сектор інформаційно-комунікаційних технологій і сферу охорони здоров'я. Відповідно інструментами реалізації цього пріоритету визначено: підтримання життєзабезпечуючого зростання із переходом до «зелених» та енергоефективних технологій; розуміння демографічних викликів як можливостей для створення робочих місць у сфері охорони здоров'я (у зв'язку з цим Комісія започаткувала проведення консультацій стосовно можливостей створення якісних робочих місць у секторі індивідуальних послуг і послуг для домогосподарств); отримання позитивних ефектів від розповсюдження інформаційно-комунікаційних технологій.

Мобілізація фондів ЄС на створення робочих місць у 2014—2020 рр. З метою мобілізації важливо узгодити діяльність Європейського соціального фонду та Європейського фонду регіонального розвитку. Фінанси першого фонду повинні бути

зосередженими на поліпшенні доступу безробітних та осіб без досвіду роботи до інформації про вакансії; інтеграцію незайнятої молоді до ринку праці, зокрема через забезпечення «гарантій молоді»; підтримку самозайнятості, підприємництва та започаткування нового бізнесу; проекти у сферах освіти, соціальної інтеграції та державного управління. Ресурси другого фонду (Європейського фонду регіонального розвитку) планується спрямовувати на науково-технологічний розвиток та інновації, підвищення конкурентоспроможності середніх і малих підприємств, а також підтримання переходу економіки до «зелених» технологій, зокрема до більш активного використання альтернативних джерел енергії та більшої енергоефективності. Також з цього фонду інвестиції підуть на підтримання сектору інформаційно-комунікаційних технологій і стануть доповненням до проектів Європейського соціального фонду у сферах освіти, професійної підготовки, охорони здоров'я та соціальної допомоги, інвестицій у розбудову інфраструктури для надання послуг із працевлаштування, підтримання самозайнятості та започаткування нового бізнесу. Крім цього, ставиться завдання розширити масштаби діяльності Європейського фонду мікрофінансування (European Progress Microfinance Facility) та Європейського фонду пристосування до глобалізації (European Globalisation Adjustment Fund); ефективніше використовувати потенціал створення нових робочих місць двох спеціальних фондів — Європейського сільськогосподарського фонду для розвитку сільської місцевості (European Agricultural Fund for Rural Development) і Європейського фонду моряків та рибалок (European Maritime and Fisheries Fund).

У стратегії «Європа 2020» особливо акцентовано на реформуванні ринків праці, розвитку людського капіталу і географічній мобільності робочої сили для її кращої адаптації до змін на ринку праці в ЄС. Тому у *другій частині Пакета заходів сприяння зайнятості* пропонуються такі пріоритети для відновлення динаміки ринків праці:

Реформування ринків праці для забезпечення інклюзивних переходів між статусами активності та зайнятості шляхом: використання внутрішньої гнучкості на підприємствах для зменшення незахищеності та бюджетних втрат; забезпечення гідної оплати праці та недопущення бідності серед працюючого населення; підвищення захищеності під час переходів між статусами на ринку праці (наприклад, від навчання або відпустки з догляду за дитиною до трудової діяльності, від інших статусів до самозайнятості та підприємництва, від безробіття до зайнятості) та заохочення різних категорій населення до активної участі на ринку праці через запровадження специфічних стимулів, націлених на конкретні категорії населення, усунення існуючих бар'єрів до продуктивної зайнятості та вживання заходів активізації безробітних; мінімізації сегментації ринку праці через прийняття адекватних трудових контрактів з доступом до базового набору прав (у тому числі прав на пенсійне забезпечення, навчання на виробництві, соціальний захист і матеріальну компенсацію у разі припинення контракту) та продуманого реформування законодавства з питань захисту зайнятості; проведення конструктивної та ефективної реструктуризації підприємств, яка сприяла б обмеженню скорочень працівників; поширення неперервного навчання як передумови для гарантованої зайнятості.

Мобілізація всіх зацікавлених сторін до процесу реформування ринків праці шляхом: зміцнення соціального діалогу; перегляду основних послуг, які надаються державними службами зайнятості (для виконання своїх завдань у повному обсязі ці служби мають перетворитися на «агентства з управління переходами на ринку праці», поєднуючи активні та пасивні послуги, які сприяють усталеним переходам протягом усієї кар'єри працівників); об'єднання ресурсів і зосередження

уваги на ефективному партнерстві (склад партнерських організацій має визначатися на основі принципу взаємодоповнюваності послуг, а також з урахуванням ефективності розподілу ресурсів).

Інвестиції в освіту та підготовку кадрів з одночасним забезпеченням: кращого моніторингу потреб у навичках; кращого визнання професійних навичок і кваліфікацій (у ЄС вже запроваджено нові інструменти, які допомагають європейцям вільно переміщуватися між освітніми установами, компаніями, галузями та країнами Європи та сприяють прозорості навичок і кваліфікацій); кращої взаємодії між закладами освіти та підготовки кадрів, роботодавцями та інституціями на ринку праці для полегшення переходу від навчання до трудової діяльності (кращій взаємодії ринків праці та закладів освіти і підготовки кадрів має сприяти Європейська багатомовна класифікація навичок, компетенцій і професій (ESCO));

Стимулювання загальноєвропейського ринку праці, зокрема шляхом: усунення правових і практичних перешкод для вільного пересування працівників у ЄС; підвищення відповідності робочих місць та осіб, які шукають роботу в інших країнах (основну роль тут відведено Європейській службі зайнятості (EURES), як комплексному європейському інструменту у сфері зайнятості); врахування потенційних наслідків внутрішньої і зовнішньої міграції до ЄС (з огляду на негативні демографічні процеси у ЄС, трудова міграція громадян третіх країн може стати важливим елементом забезпечення європейського ринку праці робочою силою).

У третій частині ПЗЗ — «*Поліпшення управління в ЄС*» визначено такі пріоритети для поліпшення управління у сфері зайнятості в ЄС:

Доповнення національної звітності та координації багатостороннім наглядом. Для цього необхідно рухатися у таких напрямках: готувати Національні плани дій у сфері зайнятості (National Job Plans), у яких має міститися інформація про наявні структурні недоліки у кожній країні-члені; зміцнювати механізм тиску з боку експертів-колег (peer pressure) на рівні ЄС через експертні огляди, підготовлені Комітетом з питань зайнятості, та Спеціальні рекомендації для кожної країни; використовувати систему моніторингу ринку праці з об'єктивними даними та індивідуальну програму спостереження за країнами, які не дотримуються рекомендацій, підготовлених спеціально для них.

Посилення участі соціальних партнерів через консультації і координацію перед початком циклу Європейського семестру, проведення двічі на рік макроекономічного діалогу та Тристороннього соціального саміту.

Краще поєднання цілей політики та використання коштів, що передбачає перегляд національних бюджетних пріоритетів у контексті розумної бюджетної консолідації, посилення координації Європейського соціального фонду та усіх інших європейських фондів, збільшення інвестиції у людський капітал.

На сьогодні навіть у заможній Європі загострюється проблема бідності. Часткове вирішення цього питання подано у «Європейській платформі проти бідності». Основна мета цього напрямку діяльності — гарантувати соціальне і територіальне співробітництво проти бідності та соціального відмови, щоб підвищити значимість цієї проблеми і визнати основні права людей, що перебувають у важкому становищі, даючи можливість таким людям гідно прожити життя і брати активну участь у суспільному житті.

На рівні ЄС Європейська Комісія працюватиме в наступних напрямках: створити основу для кооперації, обміну досвідом і результатами в сфері боротьби з бідністю, а також здійснювати конкретні дії на підтримку людей у важкому становищі; розробити та впровадити програми підтримки соціальних ін-

новацій для найнезахищеніших верств населення (шляхом надання інноваційних технологій у навчанні, освіті, надання робочих місць для бідних груп населення, боротьби з дискримінацією, а також шляхом розробки нових правил для мігрантів, що дозволяють їм задіяти весь свій робочий потенціал); вжити заходів для оцінки адекватності і стійкості до суспільних змін заходів соціального захисту, пенсійних систем, виявити шляхи кращого доступу до систем охорони здоров'я.

На національному рівні держави — члени ЄС будуть працювати в таких напрямках: підтримувати ідеї розділеної, колективної та індивідуальної відповідальності у сфері боротьби з бідністю та соціальним відмовою; визначити та впровадити заходи, які стосуються певних груп людей (сім'я з одним батьком, літні жінки, меншини, люди з обмеженими можливостями); повністю розгорнути програму соціального захисту та пенсійних систем для гарантії отримання пропорційного доходу та охорони здоров'я.

Висновки. Таким чином, пакет заходів сприяння зайнятості доповнює визначені пріоритети зайнятості та завдання країн — членів ЄС із досягнення цілей стратегії «Європа 2020» щодо зайнятості до 2020 р. Він відповідає новим підходам щодо управління економікою з ретельнішим моніторингом зайнятості та соціальної політики та сприяє впровадженню і реалізації флагманських ініціатив стосовно оптимізації сфери зайнятості, розвитку людського капіталу в ЄС, реформуванню ринків праці та відновленню їх динаміки.

Література

1. Innovation Policy: updating the Union's approach in the context of the Lisbon strategy. Communication from the Commission to the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels. — 11.03.2003.

2. Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Communication from the Commission. — Brussels, 3.3.2010. 32 p.

3. Стратегія економічного зростання Європейського Союзу: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / Авт. кол.: Ю.М. Бажал, І.В. Бураковський, Г.С. Григор'єв та ін. / За ред. д-ра екон. Наук, проф. Ю.М. Бажала. — К.: Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2013. — 280 с.

4. Lisbon European Council 23 And 24 March 2000. Presidency Conclusions [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/00100-r 1. enO. htm>.

5. Commission of the European Communities. COM (2005) 24. Working together for growth and jobs. A new start for the Lisbon strategy, Brussels, 02.02.2005.

6. European Council 25/26 March 2010. Conclusions. — Brussels, 26 March 2010, EUCO 7/10 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <<http://ec.europa.eu/europe2020/documents/>>.

7. European Council 17 June 2010. Conclusions. — Brussels, 17 June 2010, EUCO 13/10. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <<http://ec.europa.eu/eu-rope2020/documents/>>.

8. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Youth on the Move — An initiative to unleash the potential of young people to achieve smart, sustainable and inclusive growth in the European Union, COM (2010) 477 final, Brussels, 15.9.2010.

9. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Youth Opportunities Initiative, COM (2011) 933 final, Brussels, 20.12.2011.

10. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Towards a job-rich recovery, COM (2012) 173 final, Strasbourg, 18.4.2012.

Стаття надійшла до редакції 25.07.2014